

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a Mgr. Evy Kyselé v právní věci žalobkyně: **R. S.**, zast. JUDr. Jarmilou Podivínskou, advokátkou, se sídlem Wellnerova 3 A, Olomouc, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 6. 2004, č. j. 21 Cad 16/2004 – 14,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Zástupkyni stěžovatelky, JUDr. Jarmile Podivínské, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 650 Kč, která jí bude vyplacena Nejvyšším správním soudem, a to do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované České správy sociálního zabezpečení vydaným dne 21. 11. 2003, č. X bylo rozhodnuto, že s účinností od 24. 12. 2003 se žalobkyni (dále též „stěžovatelka“) odnímá vdovský důchod a ukládá se jí povinnost vrátit žalované přeplatek na důchodu v částce 10 518 Kč.

Proti označenému rozhodnutí žalované podala stěžovatelka včasnou žalobu, ve které zejména uváděla, že napadeným rozhodnutím byla zkrácena na svých právech a požadovala proto jeho zrušení. Ve vztahu k souzené věci soud požádala o osvobození od soudního poplatku a o ustanovení zástupce.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 6. 2004, č. j. 21 Cad 16/2004 - 14, proti kterému směřuje kasační stížnost stěžovatelky, bylo vysloveno, že žalobkyni se přiznává osvobození od soudních poplatků a zástupce se neustanovuje. Krajský soud neustanovení zástupce odůvodnil zejména tím, že zástupce není třeba k ochraně stěžovatelčích práv, když dále uvedl, že stěžovatelka formulováním žaloby, jakož i dalšími úkony, prokázala, že je schopna adekvátním způsobem uplatňovat svá práva u soudu a není stížena ani žádnou zdravotní poruchou, pro kterou by nebyla schopna činit příslušné procesní úkony. Uzavřel, že ochrana práv žalobkyně v řízení o žalobě proto nevyžaduje, aby jí soud ustanovil zástupce pro toto řízení, jestliže ani nejde o věc skutkově náročnou.

Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Ostravě, které bylo stěžovatelce doručeno dne 25. 6. 2004, podala stěžovatelka dne 2. 7. 2004, tj. v zákonem stanovené lhůtě, obsáhlou, nepřehlednou, rukou psanou kasační stížnost, ze které ve vztahu k souzené věci zejména vyplynulo, že stěžovatelka se domáhá soudní ochrany, požaduje přihrání tlumočníka a podává námitku podjatosti. Namítala rovněž diskriminaci, resp. porušení rovnosti účastníků řízení a domáhala se ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 9. 2004, č. j. 21 Cad 16/2004 – 20, byla stěžovatelka vyzvána, aby ve lhůtě 15 dnů ode doručení usnesení doplnila, zda míní podat kasační stížnost, a zda kasační stížností míní namítat podjatost samosoudkyně, která rozhodovala ve věci o neustanovení zástupce pro řízení o žalobě, případně rozvedla důvody této podjatosti, a stejně tak doplnila, zda požaduje ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti, a konečně doplnila, z jakého jazyka má být ustanoven tlumočník.

Podáním ze dne 1. 10. 2005 stěžovatelka odpověděla na uvedené dotazy soudu, kdy uvedla, že podáním míní podat kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 6. 2004, č. j. 21 Cad 16/2004 – 14, a rovněž tak míní namítnout podjatost samosoudkyně. K důvodům podjatosti zejména uvedla, že nebyla samosoudkyní řádně poučena a nebyly jí poskytnuty stejné možnosti pro uplatnění svých práv. Tlumočník by měl být ustanoven z českého jazyka. Stejně tak z podání vyplynulo, že požaduje ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 10. 2004, č. j. 21 Cad 16/2004 – 23, byla stěžovatelce pro řízení o podané kasační stížnosti ustanovena zástupkyně - JUDr. Jarmila Podivínská, advokátka, se sídlem Wellnerova 3 A, Olomouc, která byla současně vyzvána, aby kasační stížnost doplnila o údaj o tom, v jakém rozsahu usnesení o neustanovení zástupce napadá, o důvody kasační stížnosti, aby zdůvodnila námitku podjatosti konkrétními okolnostmi a údajem o tom, kdy se o ní stěžovatelka dozvěděla, a stejně tak uvedla, z jakého jazyka má být ustanoven tlumočník.

V podání ze dne 29. 10. 2004, doručeném Krajskému soudu v Ostravě dne 1. 11. 2004, stěžovatelka ve vztahu k souzené věci zejména uvedla, že kasační stížnost podává v celém rozsahu, z důvodu vymezeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "s. ř. s.") a navrhuje zrušení napadeného usnesení o neustanovení zástupce a vrácení k dalšímu řízení. Podáním doručeným Krajskému soudu v Ostravě dne 23. 11. 2004 ustanovená zástupkyně stěžovatelky kasační stížnost doplnila. V doplnění zejména uvedla, že stěžovatelka napadá rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení vydané dne 21. 11. 2003, č. j. 565 414 0261 a to z důvodu, že nejsou splněny podmínky pro odebrání vdovského důchodu; syn

je ve špatném zdravotním stavu. Dále uvedla, že námitku podjatosti stěžovatelka již nevznáší, stejně tak nepožaduje ustanovení tlumočníka.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných stížnostních důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Přes vyjádření zástupkyně stěžovatelky, že stěžovatelka napadá rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení vydané dne 21. 11. 2003, č. j. X a to z důvodu, že nejsou splněny podmínky pro odebrání vdovského důchodu, Nejvyšší správní soud, vzhledem k obsahu všech předchozích podání stěžovatelky, vychází z toho, že podáním ze dne 2. 7. 2004 (po provedených doplněních kvalifikovaných jako kasační stížnost) stěžovatelka napadá usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 6. 2004, č. j. 21 Cad 16/2004 – 14, a to v té části, v níž bylo vysloveno, že se žalobkyni zástupce neustanovuje. Ostatně námitkami ve vztahu ke splnění či nesplnění podmínek pro odebrání vdovského důchodu stěžovatelce se Nejvyšší správní soud v situaci, kdy o žalobě v této věci ještě nebylo krajským soudem meritorně rozhodnuto, ani zabývat nemůže.

Podle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s., navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.

Z výše uvedeného plyne, že pro ustanovení advokáta soudem je třeba splnit dvě podmínky. První je splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, druhým pak potřeba ochrany práv účastníka řízení.

Jak vyplývá ze spisu, stěžovatelka splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, ostatně Krajský soud v Ostravě stěžovatelku od soudních poplatků osvobodil. Podmínka druhá, tedy potřeba ochrany stěžovatelčiných práv, však ani podle Nejvyššího správního soudu v řízení o žalobě nebyla splněna. Jak jednoznačně vyplynulo i pro Nejvyšší správní soud ze spisu, stěžovatelka je schopna se účinně bránit v řízení sama. Toto Nejvyšší správní soud dovozuje např. z toho, že dokázala podat řádnou žalobu proti rozhodnutí žalovaného správního orgánu, vyplnit prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, podat proti neustanovení zástupce kasační stížnost, resp. ji doplnit na výzvu soudu a jinak reagovat a bránit se v soudním řízení. Ustanovení zástupce v řízení o žalobě by tak bylo nadbytečné.

Nejvyšší správní soud tak plně odkazuje na závěry Krajského soudu v Ostravě o tom, že pro ustanovení zástupce v řízení o žalobě nebyly splněny zákonné podmínky, s nimiž se plně ztotožňuje. V námitkách stěžovatelky vážících se k neustanovení advokáta v řízení o žalobě před Krajským soudem v Ostravě tak nemohl Nejvyšší správní soud stěžovatelce přisvědčit.

K tomuto jen pro úplnost Nejvyšší správní soud poznamenává, že pokud se týká ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, je situace z povahy věci jiná. Zákon totiž výslovně vyžaduje, a to z důvodu náročnosti tohoto řízení, obligatorní zastoupení advokátem; i proto byl advokát stěžovatelce, avšak toliko pro řízení o kasační stížnosti, ustanoven.

K navazujícím námitkám, kdy stěžovatelka namítala podjatost samosoudkyně a požadovala ustanovení tlumočníka, odkazuje Nejvyšší správní soud na podání ustanovené zástupkyně stěžovatelky doručené Krajskému soudu v Ostravě dne 23. 11. 2004, ze kterého vyplývá, že stěžovatelka námitku podjatosti již nevznáší, a stejně tak nepožaduje ustanovení tlumočníka.

Lze tedy shrnout, že žádné z uváděných námitek Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Nejvyššímu správnímu soudu tak nezbylo než uzavřít, že neshledal namítaný důvod, tedy nezákonnost usnesení o neustanovení zástupce v řízení o žalobě.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.. Protože stěžovatelka neměla v tomto řízení úspěch, žalovaná žádné náklady neuplatňovala a Nejvyšší správní soud ani žádné jí vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že se žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Zástupkyni stěžovatelky, ustanovené pro řízení o kasační stížnosti, byla přiznána odměna za zastoupení v celkové výši 650 Kč, a to za dva úkony po 250 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1b a § 11 odst. 1d vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a 2 x režijní paušál po 75 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. prosince 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu